

---

*Retningslinjer for håndtering av
krenkelser og mobbing i barnehagen
Sortland kommune*

Ny barnehagelov 1.1.2021

Retningslinjer for kommunale barnehager i Sortland kommune

Januar 2021.

Sortland kommune

Mobbing i barnehagen

Mellom åtte og tolv prosent av barnehagebarn opplever jevnlig utestenging fra lek, eller ulike former for krenkelser (regjeringen.no).

Hvordan vil dette regnestykket se ut i din barnehage?

Eksempel på regnestykke i en barnehage med 65 barn: (12% x 65 barn): 100 = 7.8 barn

Fra 1.januar 2021 kom en ny barnehagelov. Den nye loven forplikter barnehagene til å ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, utestenging, vold og diskriminering. Endringene i barnehageloven krever at barnehagene arbeider systematisk for å forebygge utestengning og mobbing, samt skaper et godt leke- og læringsmiljø der alle barn trives og er inkludert i barnehagens fellesskap. Det skal være lav terskel for hva som anses som krenkelser av barn. Krenkelsesbegrepet beror på en helhetlig vurdering der barnets subjektive opplevelse er avgjørende.

Ny barnehagelov

Det er tre nye paragrafer i barnehageloven som er styrende for hvordan vi utarbeider planer, forebygger, hvordan vi systematisk arbeider for å avdekke mobbing i barnehagen og som forplikter oss til å sette inn tiltak.

§ 41 Nulltoleranse og forebyggingene arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser. Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§42 Plikt til å sikre at barnehagebarn har et trygt og gode psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styrer skal melde fra til barnehageeier. Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om at styrer krenker barn, skal vedkommende melde til barnehageeieren direkte.

Aktivitetsplikt

Den nye loven forplikter barnehagene til å **følge med** på hvordan barna har det, **melde fra**, **undersøke** og **sette inn tiltak** ved mistanke eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Det er også lovfestet en **skjerpet aktivitetsplikt** ved mistanke om, eller kjennskap til at en som arbeider i barnehagen, krenker et barn. Når voksne krenker/mobber et barn skal det meldes ifra til leder. Leder skal alltid undersøke saken og avklare om saken skal følges opp og saksbehandles i henhold til lovverket. Det skal utarbeides en sakbehandlingsplan og meldes til barnehageeier i alvorlige saker (se beskrivelse i kap. 6 *Ny mobbelov for barnehager, psykososialt barnehagemiljø*).

Her er det viktig å huske på at voksne kan mobbe barn, både bevisst og ubevisst. For eksempel er språket som brukes om barn voksne imellom, eller overfor andre barn, med på å definere andres oppfattelse av barnet. Setninger som «den familien gjør alltid...» og «hun er alltid så passiv..», er med på å definere barnet på en uhensiktsmessig måte.

Hva er mobbing/krenkelser i barnehagen?

Mobbing er sosialt fenomen og knyttes opp mot barns behov for tilhørighet i fellesskapet, mestring av egne og andres følelser, samspill og vennskap. Det er barnehagens ansatte sitt ansvar at alle barn skal være trygge i barnehagen. De skal være sensitive og lydhøre for alle barns uttrykk og imøtekomme dette med omsorg og inkludering i fellesskapet.

Den nye loven forplikter barnehagene til å ha nulltoleranse mot mobbing. Nulltoleranse betyr at barnehagene ikke skal ha en «vent å se» holdning. Dersom det er mistanke om krenkelse av et barn, skal dette undersøkes og meldes ifra om umiddelbart. For å kunne ha nulltoleranse mot mobbing i barnehagen, krever det at personalet har kunnskap om hva mobbing og utestenging innebærer.

Vi benytter følgende definisjon av mobbebegrepet:

«Mobbing av barn er handlinger fra voksne og /eller andre barn som krenker barnets opplevelser av å høre til og være en betydningsfull deltaker i fellesskapet» (Lund, Helgeland og Kovac,2017).

Barn i barnehagen er i en alder der de prøver ut ulik atferd uten at de kan defineres som mobber eller mobbeoffer. Barn kan imidlertid vise en begynnende mobbeatferd som kan utvikle seg til krenkelser/mobbing dersom det ikke avdekkes og stoppes i barnehagen. Utestenging er når ett barn gjentatte ganger blir holdt utenfor lek eller sosial interaksjonen mellom andre barn. Utestengingen skal som hovedregel være systematisk og gjentakende for å kunne definere det som mobbing eller krenkelser.

«Eg så en episode ute. To 2-åringa, sto oppå haugen der. Så va d en 2-åring åsså, som slit med å komme inn. Han blir ofte sånn der, tatt inn å skjøven ut igjen. Så sto han nede å kikka opp på haugen, på de der to guttane der. Han ville så gjerne inn, å han va på tur opp tell dem. Men så begynte di å rope: nei, nei, nei! Åsså flirte di. Han som prøvde å komme inn han begynte å skrike. Han synes det va så trasi. Han hadde ikkje sangs tell å komme inn der. Di skjøv han alltid ut, ganske så bestemt.»

(Pedagogisk leder, 30 år)

Systematisk arbeid med forebygging

Endringene i barnehageloven krever at barnehagene jobber systematisk for å forebygge mobbing og krenkende oppførsel, og at de skaper et godt miljø der barna trives.

Rammeplanen stiller krav om dette, men nå er barnehagene også forpliktet gjennom loven.

I arbeidet med å forebygge mobbeatferd og krenkelseser skal barnehagen legge til rette for at barna får oppleve mestring, trivsel og livsglede. Lek og læringsmiljø må være tilrettelagt, og deltakelse i fellesskapet skal sikres for alle barn. Det er viktig at barnehagen setter fokus på hvordan vi kommuniserer med hverandre, bryr oss om hverandre og arbeider med å danne gode relasjoner. Å arbeide systematisk med forebygging og avdekking av krenkende atferd, krever økt kunnskap hos ansatte om mobbeatferd og gruppedynamikk hos barn.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Sosiale systemer er ikke isolert til barnehagen. Det er avgjørende at foreldrene involveres i arbeidet med å forebygge, avdekke og stoppe mobbing i barnehagen. Det skal også være en lav terskel for foreldre å ta opp med barnehagen, dersom de har mistanke om at eget, eller andre barn blir krenket. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit.

§43

«Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering. Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå»

- *Hvilke problemer tiltakene skal løse*
- *Hvilke tiltak barnehagen har planlagt*
- *Når tiltakene skal gjennomføres*
- *Hvem skal gjennomføre tiltakene*
- *Når tiltakene skal evalueres.*

«Når når sir fine ting tell mæ, så kjenne æ at hjerte mitt glittre»

Jente 4 år

**Hva kan vi gjøre for at alle barnehagebarn skal få kjenne på den følelsen av
«at hjerte mitt glittre»?**

Handlingsløype ved avdekking av krenkelser og/eller mobbing

- Dersom mobbeatferd/krenkelser oppdages, skal pedagogisk leder og styrer informeres, muntlig eller skriftlig
- Undersøke saken, observere og ha samtaler med barn/barna.
- Foreldrene til barnet/barna det gjelder skal informeres og innkalles til foreldresamtale.
- Personalet informeres og involveres i å finne egnede tiltak, i barnegruppa og på systemnivå.
- Dokumentasjon og evaluering av tiltak etter en til to uker.
- Rapport når saken avsluttes.

Forslag til litteratur

- «Samarbeid mot mobbing i barnehagen». Ingrid Lund og Anne Helgeland.
- «Mobbeatferd i barnehagen – temaforståelse – forebygging - tiltak». Ella Cosmovici Idsøe og Pål Roland.
- «Mobbing i barnehagen» anerkjennelse som forebygging». Ingrid Lund og Anne Helgeland.
- [Barneagemiljø \(Utdanningsdirektoratet\)](#)

Tiltaksplan for barnehagen når krenkelser/mobbeatferd avdekkes

Avdeling:	Barnets navn:
------------------	----------------------

	Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Gjennomføring, dato/signatur.
1	Den som observerer avdekker krenkelse/mobbing melder til styrer og pedleder.		Den som observerer - alle	
2	Undersøke saken. Observasjoner, barnesamtaler eller bruke andre kartleggingsverktøy.		Pedleder	
3	Kontakter foreldre og informerer de/dem det gjelder. Foreldresamtaler.		Pedleder	
4	Sette i gang egnede tiltak i barnegruppa.		Pedleder	
5	Sette i gang tiltak i personalgruppa/systemnivå.		Pedleder/styrer	
6	Skriftlig evaluering etter 1-2 uker. Drøfte eventuelt nye/ending av tiltak.		Pedleder	
7	Oppfølgingssamtaler med barna. Hvordan går det?		Pedleder	
8	Oppfølgingssamtale med foreldre. Hvordan går det?		Pedleder/styrer	
9	Avslutte saken, skrive rapport		Pedleder	

Det skal skrives referat fra alle møter som angår saken.

Tiltaksplan for barnet

Dokumentet brukes som grunnlag for dialog med foreldrene. Evaluering gjøres fortløpende. I skjemaet beskrives hva som evalueres og hvordan effekten av tiltakene vurderes.

Barnehage:	Avdeling:
Barnets navn:	Dato for avdekking:
	Dato for oppstart av tiltak:

Tiltak	Ansvar	Evaluering og evt. vurdering av nye tiltak etter 1 - 2 uker	Dato

Rapport når saken avsluttes

--

Sted/dato:	
Underskrift styrer	Underskrift pedagogisk leder

Referat fra foreldresamtale når det er avdekket at et barn er krenket barnehagen

Barnehage:	Avdeling:
Barnets navn:	Møtedato:
Til stede på møtet:	
Dato for neste oppfølgingsmøte:	

Hva saken gjelder	Tiltak som skal iverksettes - med frist	Ansvar

Sted/dato:	
Underskrift styrer	Underskrift pedagogisk leder
Underskrift foresatte:	Underskrift foresatte

Foreldrene skal ha en kopi av skjemaet, og skjemaet skal ligge i barnets mappe i barnehagen.

Sluttrapport

Når saken er avsluttet skrives det en rapport som legges i barnets mappe med kopi til foreldrene.

Barnehagens navn:	Avdeling:
Barnets navn:	Dato for avdekking:
	Dato for oppstart av tiltak:
	Dato for avslutning av saken:

Tiltak som er iverksatt	Resultat
Konklusjon	

Sted/dato:	
Underskrift styrer:	Underskrift pedagogisk leder: